

JEAN-BERNARD POUY

ΣΤΕΓΝΑ!

Ο Σπινόζα γαμάει τον Χέγκελ ξανά

JEAN-BERNARD POUY

ΣΤΕΓΝΑ!
Ο Σπινόζα γαμάει τον Χέγκελ ξανά

Μετάφραση: Ζ. Δ. Αϊναλής

Jean-Bernard Pouy, *ΣΤΕΙΓΝΑ! Ο Σπινόζα γαμάει τον Χέγκελ ξανά*
© για την ελληνική γλώσσα, εκδόσεις ΟΠΟΣΙΤΟ
Πρώτη έκδοση: Ιούνιος 2020
ISBN: 978-618-84726-2-4

Τίτλος πρωτοτύπου: *A sec! Spinoza Encule Hegel, Le retour*
© Éditions Baleine, Paris, France, 1998. All rights reserved

Μετάφραση: Ζ. Δ. Αϊναλής
Διόρθωση κειμένου: Μαρία Στασινοπούλου
Σχεδιασμός εξωφύλλου: Δήμητρα Φυρίου
Σελιδοποίηση: Έφη Ζέρβα
Υπεύθυνος σειράς: Ζ. Δ. Αϊναλής
Υπεύθυνος έκδοσης: Μιχάλης Μεντίνης

Στον Joël Moulin

*Το ποδόσφαιρο δεν θα είναι ποτέ λαϊκό
γιατί θα πεθάνει.*

Arthur Keelt, Le Merle

ΣΥΝΤΑΓΜΑ – ΣΥΝΕΚΔΟΧΗ 1-0

Πρέπει να είναι κανείς απόλυτα μοντέρνος.

Arthur Rimbaud

...το ποδόσφαιρο, είναι σκατά...

Arthur Keelt

Βομβάη.

Colaba Causeway.

Ακριβώς δίπλα στο Léopold Café & Stores.

Το βράδυ πέφτει, πιο πέρα, στο λιμάνι, κατά μήκος της Πύλης της Ινδίας, μόλις και μετά βίας ένα χιλιόμετρο και μισό εκατομμύριο ανθρώπους μακριά.

Το αγροτικό Toyota παραλίγο να χτυπήσει μια ιερή αγελάδα, φρενάρει θανάσιμα, μπλοκάρει τους τροχούς του. Σηκώνεται ένα σύννεφο κιτρινιάρικης σκόνης, κάθετο, πυκνό, σαν καπνός νεκρικής πυράς. Η σακαράκα μοιάζει να καίγεται επί τόπου, λείπουν μόνο οι μοιρολογήτρες με το σάρι. Αλλά δεν είναι παρά η υποκίτρινη σκόνη που βγαίνει απ' το όχημα, συσσωρευμένη στους προφυλακτήρες, στα φτερά, στη μηχανή. Κατά τ' άλλα η γειτονιά, κατακλυσμένη από μεθυσμένους μετα-δυτικούς σε ευφορία, μοιάζει περισσότερο με καρικατούρα της ροσμπιφοφαγο-αποικιοκρατούμενης Ινδίας του τριάντα.

Δύο αναμαλλιασμένα όντα βγαίνουν βήχοντας από μέσα. Το ένα, με το χέρι στο καυτό καπό, σε γελοία επιφυλακή, διώχνει με το χέρι τα βλέμματα του μικρού πλήθους που διατρέχει τη λεωφόρο. Κατά τα φαινόμενα θα έλεγε κανείς πως πρόκειται για μία γυναίκα, μία μικρόσωμη γυναίκα. Κουρασμένη, σκοτισμένη, με κοντά μαλλιά, τρύπες στ' αυτιά, τατουάζ στο μάγουλο. Στους ώμους της βαραίνει ο αριθμός των χιλιομέτρων κι η απόγνωση για την κατάντια του Κόσμου. Ο άλλος, ένας μεγαλόσωμος τύπος με μαλλιά σχεδόν λευκά, ντυμένος με στολή πυροσβέστη που ξέχασε πως να είναι κόκκινη, κοιτά το μεγάλο ρολόι του εστιατορίου, φέρνοντας στον νου έτσι ένα παλιό φιλμ του Ίνγκμαρ Μπέργκμαν. Γλιστρά βαδίζοντας σαν αυτόματο και μπαίνει σε μία νησίδα ξύλινων σπιτιών στο σταυροδρόμι με τη Rajkavi Bhushan Marg.

Από το πρόσωπό του περνάν διάφορες περίπλοκες εκφράσεις, η εξάντληση ασφαλώς, αυτός ο άνδρας μοιάζει να έρχεται από πολύ μακριά, μια αδιόρατη χαρά που μοιάζει μ' ελπίδα, μοιάζει σαν να πλησιάζει στο τέλος των βασάνων του, *laste beute notte liste*, κάτι που μοιάζει να δολιχοδρομεί μεταξύ σεβασμού και ανυπομονησίας. Σκαρφαλώνει τέσσερα ετοιμόρροπα σκαλοπάτια σφηνωμένα ανάμεσα σε κάτι μπουκαμβίλιες λίγο ξερές, τραβάει κάτι σεντόνια που στεγνώνουν στον σκονισμένο ήλιο και σπρώχνει ένα άσπρο, ξύλινο πορτάκι, στο οποίο όλο και κάποιον θα πρέπει να είχαν εκτελέσει, στις στρατόσφαιρες του

προ-γκαντιανού χρόνου, τίποτα χασομέρηδες Αγγλοσάξονες με κόκκινη θωριά και αποικιακό κράνος.

Χτυπάει μια πόρτα επενδεδυμένη με μπαμπού. Σκουπίζει το μέτωπό του. Το χέρι του τρέμει –σαν να έχει πάρκινσον, ξαναχτυπά, ηχεί πένθιμα. Εισέρχεται σ' ένα φωτεινό δωμάτιο, τοίχοι βαμμένοι ένα μπεζ ανοιχτό, χαλάκια ροζ στο ξύλινο πάτωμα. Προφανώς, στο ταβάνι, σαν υπερμεγέθης αράχνη, ο αναπόφευκτος ανεμιστήρας τόσο σιωπηλός όσο τα λαδωμένα ρουλεμάν του τού επιτρέπουν. Ένα τραπέζι μ' ένα γιαιπωνέζικο κασετόφωνο. Παίζει πανκ στο βουβό, Pennywise ή κάτι παρόμοιο.

Και ένας άντρας καθισμένος οκλαδόν σ' ένα χαλί κάπως πιο χοντρό, ένας ψηλός άντρας, λεπτός ακόμα, πενηντάρης. Μαλλιά μαύρα και πυκνά. Ένα υπομονετικό ον, που κοιτά τον εισβολέα να γονατίζει μπροστά του.

– Ζουλιούς... επιτέλους...

Ο καθισμένος άντρας τον κόβει από πάνω μέχρι κάτω. Στα μάτια του, που δεν παίζουν, μπορεί κανείς να διακρίνει την απογοήτευση και την αρχόμενη ικανοποίηση.

– Πώς με ξαναβρήκατε;

– *Sympathy for the Devil*. Στους στίχους του υπάρχουν δυο πόλεις όλες κι όλες, η Αγία Πετρούπολη και αυτή. *And I lay traps for troubadours who get killed before they reach Bombay*.

– Έξυπνο.

– Ξεκινήσαμε απ’ την Ινδία. Διαίσθηση, καθαρή διαίσθηση.

– Δεκαπέντε εκατομμύρια κάτοικοι.

– Μόνο ένας όμως με μωβ κροκοδειλέ μπότες.

Ο Ζουλιούς Πουέκ κοιτάει τα πόδια του. Πράγματι, εδώ και είκοσι σχεδόν χρόνια που έβαλε στα πόδια του αυτές τις μπότες δεν τις ξαναέβγαλε, ήταν σαν αυτό το μικρό ερπετίσιο κομμάτι δέρμα να είχε γίνει δικό του, και, ανεξηγήτως πώς, οι φολίδες του δεν είχαν ποτέ φθαρεί ή καταστραφεί. Δυο μικροεπισκευές όλες κι όλες. Εδώ τα χέρια έπιαναν ακόμα για τις μικροδουλειές.

– Ονομάζομαι Λεονάρ. Έξω περιμένει το άλλο παραγωγό μου. Η Ιρίς. Ένα ουράνιο τόξο. Φυλάει το αμάξι.

Σιωπή. Κρωξίματα πουλιών. Κόρνες. Ήχοι της πόλης. Ίσως ο ωκεανός.

– Ζουλιούς, πρέπει να επιστρέψεις.

– Δεν υπάρχει περίπτωση.

– Πρέπει να αναστήσεις την Ένοπλη Σπινοζική Φράξια.

– Δεν υπάρχει λόγος. Η Ηθική έζησε κάποτε. Δεν είναι πλέον του κόσμου τούτου.

– Λάθος.

– Γιατί;

– Γιατί ο Χέγκελ επέστρεψε.

Ο Ζουλιούς στρέφει το κεφάλι ελαφρά και κοιτάζει έξω απ’ το παράθυρο. Από το κεντημένο κουρτινάκι, ατενίζει στο βάθος. Αυτό που διακρίνει δεν είναι

παρά μια εξεζητημένη ακουαρέλα. Μια ασύμμετρη στρατηγική α λα Peter Schmidt. Ένα λίγο του κατάφορτου ουρανού μιας χώρας που ετοιμάζεται για τους μουσώνες, μερικά ξερά φύλλα ενός διψασμένου ευκάλυπτου, η ξύλινη σκεπή ενός γειτονικού σπιτιού, όσο μυτερή το επιτρέπει ο Βισνού.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ – ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ 1-0

*Γνώρισα μια εποχή που η λέξη μοντέρνος
είχε το νόημα του καλύτερου.*

G. Bernanos

...το ποδόσφαιρο, είναι υπερσκατά...

Maine de Biran

Ένας μεγάλος ουρανός κίτρινος, με βαθιές αυλακίες κόκκινες, σκέπαζε την κοιλάδα του Σεν Ντενί, λες κι ο Μέγας Κριτής είχε πάρει το προαιώνιο σωληνάριο μαγιονέζας με κέτσαπ και το άδειαζε πάνω στον κόσμο μέσα σ' ένα πανδαιμόνιο βρυχώμενων κλανιών. Ο ορίζοντας ήταν καρφωμένος από τις αποτεφρωμένες, σχεδόν εξ ολοκλήρου, σιδηροδοκούς του Μεγάλου Σταδίου και τα δύο σωριασμένα στη γη ζόμπι, σ' αυτό το εύθρυπτο μπετόν, θα μπορούσαν να πιστέψουν πως το τεράστιο ψαροκόκαλο ενός γιγάντιου μπαρμπουνιού είχε τοποθετηθεί στο έδαφος ακριβώς για να φράζει την είσοδο προς την πρωτεύουσα. Αλλά αυτοί οι δύο τύποι δεν θα είχαν πια την ευκαιρία να μετέρχονται των μεταφορών. Τα κρανία τους ήταν τόσο ολοκληρωτικά διαλυμένα όσο και η πλειοψηφία των ημερών της νιότης τους. Ο ένας απ' τους δύο είχε στη μούρη, καρφωμένο σχεδόν, ένα ποδοσφαιρικό

παπούτσι, του οποίου τα καρφιά υποκαθιστούσαν τα δόντια του, και ο άλλος είχε κομμένα τα πόδια στο ύψος των αστραγάλων. Το ισχνό χορτάρι που είχε κατορθώσει να βλαστήσει ανάμεσα σε δυο πλάκες τσιμέντου ήταν χρώματος κοκκινωπού, σκυθρωπού, μακβεθιανού, εκείνου του χρώματος πηγμένου αίματος από τις εσώτατες φλέβες ανθρώπων που είχαν χαθεί για πάντα. Δεν ήταν παρά ακόμα δυο πτώματα σε μια περιφέρεια όπου, εδώ και καιρό, όχι μόνο δεν φορούσαν πια κοστούμια αλλά πλήρωναν και με κωλόχαρτα.

Πιο πέρα, δύο λευκά Volkswagen Combi γουργούριζαν, με ανοιχτές τις πόρτες. Ένας τύπος βγήκε από το ένα από τα οχήματα, ένα σπρέι χρώματος στο χέρι, adidas στα πόδια. Έσκυψε πάνω από το πρώτο βασανισμένο πτώμα, ζωγράφισε ένα οργισμένο X στο τρυπημένο αμπέχονο και το πλαισίωσε μ' ένα υπομονετικό λευκό τετράγωνο.

Έπειτα επέστρεψε, αμίλητος και χαμογελαστός, στο Όχημά του του Λαού. Έβγαλε το .357 Heidegg που είχε περασμένο στη ζώνη του και το πέταξε στο πίσω κάθισμα. Στο τιμόνι, ο ψηλός με τα τατουάζ και το ξένο αίμα τον κοίταξε καγχάζοντας. Τα λευκά δόντια του έμοιαζαν σαν ιδέες.

Πριν μπει στο αυτοκίνητο, ο ζωγράφος έστρεψε το βλέμμα στον ουρανό κοιτάζοντας αυτά τα σύννεφα που θα μπορούσαν να έχουν δοξάσει την τιμημένη φανέλα της ΡΚ Λανς και ούρλιαξε:

– Σπινόζα, γαμιόλη, ο λαός θα σου πάρει το κεφάλι!

ΣΥΝΤΑΓΜΑ – ΣΥΝΕΚΔΟΧΗ 3-0

*Στον άνεμο που θα φουσήξει αύριο κανείς δεν τείνει
το ους – κι όμως, ο ηρωισμός της σύγχρονης ζωής
μας περιβάλλει και μας πιέζει.*

Ch. Baudelaire

...το ποδόσφαιρο είναι για τον πούτσο...

Arthur Keelt

- Ο Χέγκελ θα ψοφήσει χωρίς εμένα.
- Πρόκειται περί φοίνικος.
- Πρόκειται περί σκατού που αναβιώνει υπό τη μορφή σκατού.

- Ίσως, αλλά βρωμά υπερβολικά.

- Είναι λογικό, επανέλαβε ο Ζουλιούς μ' εκείνη την περίεργη προφορά που δίνει η εξάσκηση του Τάο. Εγώ σε λίγα χρόνια δεν θα είμαι παρά τροφή για κοράκια και γι' αρπακτικά. Τουλάχιστον, είμαι άνθρωπος.

Ο Λεονάρ έχει κουραστεί. Αισθάνεται πως είναι η στιγμή να κάψει το τελευταίο χαρτί του.

- Ζουλιούς... έλα μαζί μου. Έξω. Παραχώρησέ μου πέντε λεπτά. Ενίστε, αυτά τα ενδεή στρώματα του χρόνου έχουν τη γεύση της αιωνιότητας... ενίστε, το θέαμα ενός τυχαίου εμπορεύματος μας ξεμπλοκάρει.

Το σπινοζικό ον κοιτά στα μάτια τον συνομιλητή

του. Στέκει ακίνητος, αλλά στα μάτια του τρεμοπαίζει η αρχή ενός μυθιστορήματος του Gadda και το τέλος μιας σάγκας του καλού γιατρού Γκοντζό. Έπειτα κλείνει τα μάτια και λέει:

– Πες μου μια φράση, έτσι, το πρώτο πράγμα που σου 'ρχεται στο μυαλό.

– Ο Φλωμπέρ έκανε λάθος.

– Καλώς. Όποιος μνημονεύει ωστόσο Georges Darien δεν σημαίνει πως είναι στην τελική και καλός.

Και σηκώθηκε.

Οι μωβ κροκοδειλέ μπότες του έτριξαν στο χαλάκι.

* *

Φτάνουν στον νοτερό και ζεστό δρόμο, όπου είναι παρκαρισμένο το αγροτικό Toyota. Οι περαστικοί κάνουν στην μπάντα μπροστά σε αυτούς τους δυο μαχάτμες που βαδίζουν επιβλητικά. Η Ιρίς, η γυναίκα που φυλάει το αυτοκίνητο και που εδώ και μια ώρα το μόνο που σκέφτεται είναι μια παγωμένη μπύρα, ό,τι μπύρα να 'ναι, αλλά καλύτερα μια Goudale, ρίχνεται στα γόνατα με τα χέρια ανοιχτά σε σχήμα σταυρού, όχι εξαιτίας καμιάς ηλίθιας ευλάβειας, αλλά επειδή δεν πιστεύει κυριολεκτικά στα μάτια της και επειδή αυτό το οποίο βλέπει στην πραγματικότητα είναι ένα μεγάλο, κακό σπυρί στον κώλο.

Ο Λεονάρ, σκαρφαλώνει στην καρότσα του Toyota και σηκώνει την κουκούλα.

Η βαθυπράσινη Guzzi 850 California ζεσταίνεται από τον ήλιο του οποίου οι ερωτευμένες αχτίδες κάνουν το ρεζερβουάρ της να λάμπει.

Ο Ζουλιούς κοιτά τη μηχανή. Δεν κλαίει, μένει απροσπέλαστος, με αυτοκρατορική ακινησία, αλλά όλοι οι παριστάμενοι σε αυτήν τη συνάντηση της Ψυχής με τη Μηχανή έχουν την αίσθηση πώς τον βλέπουν να πραγματοποιεί ένα επικίνδυνο άλμα προς τα πίσω.

– Με πατάς στο συναισθημα, λέει.

– Σχεδόν καινούργια. 1968 χιλιόμετρα. Τρία χρόνια μου πήρε να τη βρω. Ένας συγγραφέας που σταμάτησε διαμιάς να γράφει και να κινείται μ' αυτήν όταν επιτέλους συνειδητοποίησε πως δεν ήταν παρά ένας ηλίθιος σε σχέση με τον A. C. Weisbecker και ένας καμποτίνος σε σχέση με τον Agostini.

– Σοφή απόφαση.

– Είναι δική σας, Ζουλιούς.

Ο Ζουλιούς σκαρφαλώνει στην καρότσα του αγροτικού σαν αιλουροειδές. Χαϊδεύει μ' ένα σαυροειδές χέρι το χλιαρό από τον ήλιο ρεζερβουάρ της Guzzi και διστάζει για μια ατέλειωτη στιγμή ν' ανεβεί στη μηχανή. Βάζει αργά τα δυο του χέρια στις λαβές του τιμονιού και ρουφάει μια τεράστια τζούρα απ' τον αέρα της Ινδίας.

Η Ιρίς, εκείνη που ήταν επιφορτισμένη με τη φύλαξη του θησαυρού, σηκώνεται, τινάζει τη σκόνη από τα γόνατά της και στρέφει το κεφάλι της προς τη μεριά

αυτού του κατά κάποιο τρόπο έφιππου αγάλματος το οποίο είναι σχεδόν τόσο όμορφο όσο ήταν και το πιο όμορφο άγαλμα του κόσμου: εκείνο του Μάρκου Αυρηλίου στην πλατεία του Καπιτωλίου στη Ρώμη, προτού τουλάχιστον το καταστρέψουν οι ορδές των αφιονισμένων, αποχαυνωμένων από τη σκοτεινή πλευρά της στρογγυλής θεάς, και το αντικαταστήσουν με το άγαλμα κάποιου πουθενά έτοιμου να σουτάρει.

Ο Ζουλιούς κοιτά το τατουάζ που μαυρίζει το μάγουλο της νεαρής γυναίκας. Αναγνωρίζει τον πλανήτη Κρόνο και τους δακτυλίους του.

– Λοιπόν; Ρωτάει με περίεργη και καμπανιστή φωνή.

– Λοιπόν, ζήτω η Ένοπλη Σπινοζική Φράξια!

Οι δακτύλιοι του Κρόνου αρχίζουν να κινούνται.